arXiv:1703.09048v1 [math.CA] 27 Mar 2017

УДК 517.5

A.S. Serdyuk, I.V. Sokolenko
(Institute of Mathematics of National Academy of Sciences of Ukraine, Kiev)

А. С. Сердюк, І. В. Соколенко
(Інститут математики Національної академії наук України, Київ)

Approximation of classes of convolutions of periodic functions by linear methods constructed on basis of Fourier-Lagrange coefficients

Апроксимація класів згорток періодичних функцій лінійними методами, побудованими на основі коефіцієнтів Фур'є–Лагранжа

We calculate the least upper bounds of pointwise and uniform approximations for classes of 2π-periodic functions expressible as convolutions of an arbitrary square summable kernel with functions, which belong to the unit ball of the space L_2, by linear polynomial methods constructed on the basis of their Fourier-Lagrange coefficients.

Знайдено точні верхні межі поточкових та рівномірних наближень класів 2π-періодичних функцій, що задаються у вигляді згортки довільного сумовного з квадратом твірного ядра з функціями, що належать одиничній кулі простору L_2, за допомогою лінійних поліноміальних методів, побудованих на основі їх коефіцієнтів Фур'є–Лагранжа.

Нехай C і $L_p,\ 1 \le p \le \infty$, — простори 2π-періодичних функцій зі стандартними нормами $\|\cdot\|_C$ та $\|\cdot\|_p$, відповідно.

Позначимо через $C^{\psi}_{\bar\beta,p},\ 1 \le p \le \infty$, множину всіх 2π-періодичних функцій f, які зображуються за допомогою згортки

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi} \varphi(x-t)\Psi_{\bar\beta}(t)dt, \quad a_0 \in \mathbb{R}, \quad \varphi \in B^0_p, \tag{1}$$

$$B^0_p = \{\varphi \in L_p :\ \|\varphi\|_p \le 1,\ \varphi \perp 1\},$$

із фіксованим твірним ядром $\Psi_{\bar\beta} \in L_{p'},\ 1/p + 1/p' = 1,$ ряд Фур'є якого має вигляд

$$\Psi_{\bar\beta}(t) \sim \sum_{k=1}^{\infty} \psi(k)\cos\left(kt - \frac{\beta_k\pi}{2}\right),$$

де $\psi = \psi(k)$ і $\bar\beta = \beta_k,\ k = 1, 2, \ldots,$ — довільні послідовності дійсних чисел. Якщо $\psi(k) \ne 0,\ k \in \mathbb{N}$, то функцію φ у зображенні (1) називають $(\psi, \bar\beta)$-похідною функції f і позначають $f^{\psi}_{\bar\beta}$. Поняття $(\psi, \bar\beta)$-похідної введено О. І. Степанцем (див., наприклад, [1]). Оскільки $\varphi \in L_p$, а $\Psi_{\bar\beta} \in L_{p'}$, то (див. [1, с. 144]) згортка (1) є неперервною функцією, тобто $C^{\psi}_{\bar\beta,p} \subset C$.

При $\beta_k \equiv \beta,\ \beta \in \mathbb{R}$, класи $C^{\psi}_{\bar\beta,p}$ позначатимемо через $C^{\psi}_{\beta,p}$. При $\psi(k) = k^{-r}, r > 0$, класи $C^{\psi}_{\bar\beta,p}$ будемо позначати через $W^r_{\bar\beta,p}$. Якщо $\psi(k) = k^{-r}$ і $\beta_k \equiv r,\ r \in \mathbb{N}$, то $W^r_{\bar\beta,p}$ є відомими класами $r-$диференційовних функцій W^r_p. Якщо $\psi(k) = q^k$, $0 < q < 1$, то класи $C^{\psi}_{\bar\beta,p}$ будемо позначати через $C^q_{\bar\beta,p}$. При $\beta_k \equiv \beta,\ \beta \in \mathbb{R}$, $C^q_{\bar\beta,p}$ є відомими класами інтегралів Пуассона $C^q_{\beta,p}$. Зрозуміло, що при $p = 2$ умова включення $\Psi_{\bar\beta} \in L_2$ еквівалентна виконанню умови

$$\sum_{k=1}^{\infty} \psi^2(k) < \infty. \tag{2}$$

Нехай $f(x)$ — довільна 2π-періодична неперервна функція. Через $\widetilde{S}_n(f;x)$ будемо позначати тригонометричний поліном порядку n, що інтерполює $f(x)$ у точках $x^{(n)}_k = 2k\pi/(2n+1),\ k = 0, 1, \ldots, 2n$, тобто такий, що

$$\widetilde{S}_n(f; x^{(n)}_k) = f(x^{(n)}_k), \quad k = 0, 1, \ldots, 2n.$$

Інтерполяційний тригонометричний поліном $\widetilde{S}_n(f;x)$ можна записати (див., наприклад, [2, с. 128-129]) в явному вигляді наступним чином:

$$\widetilde{S}_n(f;x) = \frac{a^{(n)}_0}{2} + \sum_{k=1}^{n}(a^{(n)}_k \cos kx + b^{(n)}_k \sin kx), \tag{3}$$

де

$$a^{(n)}_k = \frac{2}{2n+1}\sum_{i=0}^{2n} f(x^{(n)}_i)\cos kx^{(n)}_i, \quad k = 0, 1, 2, \ldots,$$

$$b_k^{(n)} = \frac{2}{2n+1}\sum_{i=0}^{2n} f(x_i^{(n)})\sin kx_i^{(n)}, \quad k = 1, 2, \ldots.$$

Зв'язок між коефіцієнтами Фур'є a_k і b_k функції $f(x)$ ($f \in C$) і коефіцієнтами $a_k^{(n)}$ і $b_k^{(n)}$ інтерполяційного полінома $\widetilde{S}_n(f;x)$ виражається за допомогою рівностей [2, с. 130]

$$a_k^{(n)} = a_k + \sum_{m=1}^{\infty}(a_{m(2n+1)+k} + a_{m(2n+1)-k}), \quad k = 0, 1, 2, \ldots, \tag{4}$$

$$b_k^{(n)} = b_k + \sum_{m=1}^{\infty}(b_{m(2n+1)+k} - b_{m(2n+1)-k}), \quad k = 1, 2, \ldots \tag{5}$$

Розглянемо лінійні поліноміальні методи наближення функцій f з класів $C^{\psi}_{\bar{\beta},2}$, які побудовані на основі їх коефіцієнтів Фур'є–Лагранжа $a_k^{(n)}$ і $b_k^{(n)}$. Нехай $\Lambda = \|\lambda_k^{(n)}\|$ і $\mathrm{M} = \|\mu_k^{(n)}\|$, $n = 0, 1, \ldots,$ $k = 0, 1, \ldots,$ — нескінченні трикутні матриці дійсних чисел такі, що

$$\begin{aligned} &\lambda_0^{(n)} = 1, \qquad \mu_0^{(n)} = 0, \qquad n = 0, 1, 2, \ldots, \\ &\lambda_k^{(n)} = 0, \qquad \mu_k^{(n)} = 0, \qquad k = n+1, n+2, \ldots, \\ &\lim_{n\to\infty}\lambda_k^{(n)} = 1, \quad \lim_{n\to\infty}\mu_k^{(n)} = 0, \quad k = 1, 2, \ldots \end{aligned} \tag{6}$$

Позначимо через $\widetilde{U}_n = \widetilde{U}_n(\Lambda;\mathrm{M})$ лінійний оператор, який кожній функції $f \in C$ ставить у відповідність тригонометричний поліном вигляду

$$\widetilde{U}_n(f;x) = \widetilde{U}_n(f;\Lambda;\mathrm{M};x) = \frac{a_0^{(n)}}{2} + \sum_{k=1}^{n}\Big(\lambda_k^{(n)}(a_k^{(n)}\cos kx + b_k^{(n)}\sin kx) +$$

$$+\mu_k^{(n)}(-b_k^{(n)}\cos kx + a_k^{(n)}\sin kx)\Big), \tag{7}$$

де $a_k^{(n)}$ і $b_k^{(n)}$ — коефіцієнти, що визначаються рівностями (4) і (5).

У даній роботі розглядається задача про знаходження точних значень величин

$$\widetilde{\mathcal{E}}_n(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\Lambda;\mathrm{M};x) = \sup_{f\in C^{\psi}_{\bar{\beta},2}}|f(x) - \widetilde{U}_n(f;x)|. \tag{8}$$

Має місце наступне твердження.

Теорема 1. *Нехай послідовність дійсних чисел $\psi(k)$ задовольняє умову* (2), *а $\Lambda = \|\lambda_k^{(n)}\|$ і $\mathrm{M} = \|\mu_k^{(n)}\|$ — умови* (6). *Тоді для довільної послідовності $\bar{\beta} = \beta_k, \beta_k \in \mathbb{R}$, і довільного $n \in \mathbb{N}$ у кожній точці $x \in \mathbb{R}$ виконується рівність*

$$\widetilde{\mathcal{E}}_n(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\Lambda;\mathrm{M};x) = \frac{1}{\sqrt{\pi}}\Bigg(\sum_{k=1}^{n}\Big((1-\lambda_k^{(n)})^2 + (\mu_k^{(n)})^2\Big)\psi^2(k) +$$

$$+\sum_{m=1}^{\infty}\sum_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n}\left(\left(\cos m(2n+1)x-\lambda^{(n)}_{|k-m(2n+1)|}\right)^2+\right.$$

$$\left.+\left(\sin m(2n+1)x+\mu^{(n)}_{|k-m(2n+1)|}\right)^2\right)\psi^2(k)\Bigg)^{1/2}.$$

Доведення. Для довільної функції f з класу $C^{\psi}_{\bar{\beta},2}$ згідно з (1) мають місце формули

$$a_\nu\cos kx+b_\nu\sin kx=\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi}\psi(\nu)\cos\left(\nu(x-t)-(\nu-k)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)\varphi(t)dt, \tag{9}$$

$$-b_\nu\cos kx+a_\nu\sin kx=\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi}\psi(\nu)\sin\left(\nu(x-t)-(\nu-k)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)\varphi(t)dt. \tag{10}$$

Об'єднуючи (1), (4)–(), (9) та (10), для $f\in C^{\psi}_{\bar{\beta},2}$ одержуємо

$$f(x)-\widetilde{U}_n(f;x)=$$

$$=\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi}\varphi(x-t)\Bigg(\sum_{k=1}^{n}\psi(k)\left((1-\lambda^{(n)}_k)\cos\left(kt-\frac{\beta_k\pi}{2}\right)-\mu^{(n)}_k\sin\left(kt-\frac{\beta_k\pi}{2}\right)\right)+$$

$$+\sum_{m=1}^{\infty}\sum_{\nu=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n}\psi(\nu)\left(\cos\left(\nu t-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)-\right.$$

$$-\lambda^{(n)}_{|\nu-m(2n+1)|}\cos\left(\nu t-m(2n+1)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)-$$

$$\left.\left.-\mu^{(n)}_{|\nu-m(2n+1)|}\sin\left(\nu t-m(2n+1)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)\right)\right)dt=$$

$$=\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi}\varphi(x-t)\Bigg(\sum_{k=1}^{n}\psi(k)\left((1-\lambda^{(n)}_k)\cos\left(kt-\frac{\beta_k\pi}{2}\right)-\mu^{(n)}_k\sin\left(kt-\frac{\beta_k\pi}{2}\right)\right)+$$

$$+\sum_{m=1}^{\infty}\sum_{\nu=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n}\psi(\nu)\left(\left(\cos m(2n+1)x-\lambda^{(n)}_{|\nu-m(2n+1)|}\right)\cos\left(\nu t-m(2n+1)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)-\right.$$

$$\left.\left.-\left(\sin m(2n+1)x+\mu^{(n)}_{|\nu-m(2n+1)|}\right)\sin\left(\nu t-m(2n+1)x-\frac{\beta_\nu\pi}{2}\right)\right)\right)dt. \tag{11}$$

Розглядаючи точну верхню межу по функціях f з класу $C^{\psi}_{\bar{\beta},2}$ у лівій і правій частині рівності () та враховуючи інваріантність множин $C^{\psi}_{\bar{\beta},2}$ відносно зсуву аргументу, в кожній точці $x\in\mathbb{R}$ отримуємо

$$\widetilde{\mathcal{E}}_n(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\Lambda;\mathrm{M};x)=$$

$$= \frac{1}{\pi} \sup_{\varphi \in B_2^0} \int_{-\pi}^{\pi} \varphi(t) \Bigg(\sum_{k=1}^{n} \psi(k) \left((1 - \lambda_k^{(n)}) \cos\left(kt - \frac{\beta_k \pi}{2} \right) - \mu_k^{(n)} \sin\left(kt - \frac{\beta_k \pi}{2} \right) \right) +$$

$$+ \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{\nu = m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi(\nu) \Bigg(\left(\cos m(2n+1)x - \lambda_{|\nu - m(2n+1)|}^{(n)} \right) \cos\left(\nu t - m(2n+1)x - \frac{\beta_\nu \pi}{2} \right) -$$

$$- \left(\sin m(2n+1)x + \mu_{|\nu - m(2n+1)|}^{(n)} \right) \sin\left(\nu t - m(2n+1)x - \frac{\beta_\nu \pi}{2} \right) \Bigg) \Bigg) dt. \qquad (12)$$

Застосовуючи до правої частини () співвідношення двоїстості [3, с. 27]

$$\sup_{\varphi \in B_2^0} \int_{-\pi}^{\pi} \varphi(t) u(t) dt = \inf_{\alpha \in \mathbb{R}} \|u - \alpha\|_2, \quad u \in L_2,$$

та рівність Парсеваля, одержуємо

$$\widetilde{\mathcal{E}}_n(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \Lambda; \mathrm{M}; x) = \frac{1}{\pi} \inf_{\alpha \in \mathbb{R}} \Bigg\| \sum_{k=1}^{n} \psi(k) \left((1 - \lambda_k^{(n)}) \cos\left(kt - \frac{\beta_k \pi}{2} \right) - \mu_k^{(n)} \sin\left(kt - \frac{\beta_k \pi}{2} \right) \right) +$$

$$+ \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{\nu = m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi(\nu) \Bigg(\left(\cos m(2n+1)x - \lambda_{|\nu - m(2n+1)|}^{(n)} \right) \cos\left(\nu t - m(2n+1)x - \frac{\beta_\nu \pi}{2} \right) -$$

$$- \left(\sin m(2n+1)x + \mu_{|\nu - m(2n+1)|}^{(n)} \right) \sin\left(\nu t - m(2n+1)x - \frac{\beta_\nu \pi}{2} \right) \Bigg) - \alpha \Bigg\|_2 =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{\pi}} \inf_{\alpha \in \mathbb{R}} \Bigg(\sum_{k=1}^{n} \left((1 - \lambda_k^{(n)})^2 + (\mu_k^{(n)})^2 \right) \psi^2(k) +$$

$$+ \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{k = m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \Bigg(\left(\cos m(2n+1)x - \lambda_{|k - m(2n+1)|}^{(n)} \right)^2 +$$

$$+ \left(\sin m(2n+1)x + \mu_{|k - m(2n+1)|}^{(n)} \right)^2 \Bigg) \psi^2(k) + \alpha^2 \Bigg)^{1/2} =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{\pi}} \Bigg(\sum_{k=1}^{n} \left((1 - \lambda_k^{(n)})^2 + (\mu_k^{(n)})^2 \right) \psi^2(k) +$$

$$+ \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{k = m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \Bigg(\left(\cos m(2n+1)x - \lambda_{|k - m(2n+1)|}^{(n)} \right)^2 +$$

$$+ \left(\sin m(2n+1)x + \mu_{|k - m(2n+1)|}^{(n)} \right)^2 \Bigg) \psi^2(k) \Bigg)^{1/2}.$$

Теорему 1 доведено.

Якщо

$$\lambda_k^{(n)} = \begin{cases} 1, & 0 \le k \le n, \\ 0, & k > n, \end{cases} \quad i \quad \mu_k^{(n)} \equiv 0,$$

то згідно з (3) і () тригонометричний поліном $\widetilde{U}_n(f;\Lambda;\mathrm{M};x)$ є інтерполяційним тригонометричним поліномом $\widetilde{S}_n(f;x)$ функції f порядку n, тобто $\widetilde{U}_n(f;\Lambda;\mathrm{M};x) = \widetilde{S}_n(f;x)$. В цьому випадку, як випливає з теореми 1, при всіх $x \in \mathbb{R}$ для величин

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x) = \sup_{f\in C^{\psi}_{\bar{\beta},2}} |f(x) - \widetilde{S}_n(f;x)|, \quad n \in \mathbb{N}, \tag{13}$$

виконується рівність

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x) = \frac{2}{\sqrt{\pi}} \left(\sum_{m=1}^{\infty} \sin^2 \frac{(2n+1)mx}{2} \sum_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi^2(k) \right)^{1/2}. \tag{14}$$

Рівність (14) встановлено в [4].

Наряду з $\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x)$ розглянемо величини

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n)_C = \sup_{f\in C^{\psi}_{\bar{\beta},2}} \|f(\cdot) - \widetilde{S}_n(f;\cdot)\|_C, \quad n \in \mathbb{N}. \tag{15}$$

Має місце наступне твердження.

Теорема 2. *Нехай $n \in \mathbb{N}$, а послідовність дійсних чисел $\psi(k)$ задовольняє умову (2) і така, що послідовність $\alpha_m = m \sum\limits_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi^2(k)$ є опуклою донизу. Тоді для довільної $\bar{\beta} = \beta_k, \beta_k \in \mathbb{R}$, виконуються рівності*

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n)_C = \mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;\frac{\pi}{2n+1}) = \frac{2}{\sqrt{\pi}} \left(\sum_{l=1}^{\infty} \sum_{k=(2l-1)(2n+1)-n}^{(2l-1)(2n+1)+n} \psi^2(k) \right)^{1/2}.$$

Доведення. Підносячи до квадрату обидві частини рівності (14), отримуємо

$$\mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x) = \frac{2}{\pi} \sum_{m=1}^{\infty} (1 - \cos(2n+1)mx) \sum_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi^2(k).$$

При кожному $n \in \mathbb{N}$ величина $\mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x)$ є парною періодичною функцією від змінної x з періодом $T = \dfrac{2\pi}{2n+1}$, тому досить її розглядати на $[0, \dfrac{\pi}{2n+1}]$. За виконання умов теореми 2, як випливає з [5, с. 297], похідна

$$\frac{d}{dx}\mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2};\widetilde{S}_n;x) = \frac{2(2n+1)}{\pi} \sum_{m=1}^{\infty} m \sum_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi^2(k) \sin(2n+1)mx$$

є додатною на $(0, \dfrac{\pi}{2n+1})$ функцією, а, отже, максимум величини $\mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; x)$ досягається в точці $x = \dfrac{\pi}{2n+1}$ і приймає значення

$$\mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n)_C = \max_{x\in\mathbb{R}} \mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; x) = \mathcal{E}^2(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; \frac{\pi}{2n+1}) =$$

$$= \frac{4}{\pi}\sum_{l=1}^{\infty} \sin^2 \frac{(2l-1)\pi}{2} \sum_{k=(2l-1)(2n+1)-n}^{(2l-1)(2n+1)+n} \psi^2(k) + \sin^2 l\pi \sum_{k=2l(2n+1)-n}^{2l(2n+1)+n} \psi^2(k) =$$

$$= \frac{4}{\pi}\sum_{l=1}^{\infty} \sum_{k=(2l-1)(2n+1)-n}^{(2l-1)(2n+1)+n} \psi^2(k).$$

Теорему 2 доведено.

Зауваження. Із означень (13) і (15) випливають очевидні співвідношення

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; x) \le \max_{x\in\mathbb{R}} \mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; x) = \mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n)_C.$$

Як випливає з теореми 2, опуклість донизу послідовності $\alpha_m = m \sum\limits_{k=m(2n+1)-n}^{m(2n+1)+n} \psi^2(k)$ є достатньою умовою того, що величини $\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; x)$ (13) досягають значень $\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n)_C$ рівно посередині між вузлами інтерполяції, тобто при $x = \dfrac{\pi}{2n+1} + \dfrac{2j\pi}{2n+1}$, $j \in \mathbb{Z}$. Неважко переконатись, що при достатньо великих n умову опуклості послідовності α_m задовольняють $\psi(k) = q^k$, $q \in (0,1)$. Утім, наступне твердження показує, що для зазначених $\psi(k)$ рівності

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; \frac{\pi}{2n+1}) = \mathcal{E}(C^{\psi}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n)_C, \tag{16}$$

мають місце при всіх $n \in \mathbb{N}$.

Теорема 3. *Нехай $q \in (0,1)$, $\bar{\beta} = \beta_k$ — довільна послідовність дійсних чисел і $n \in \mathbb{N}$. Тоді*

$$\mathcal{E}(C^{q}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n)_C = \mathcal{E}(C^{q}_{\bar{\beta},2}; \widetilde{S}_n; \frac{\pi}{2n+1}) = \frac{2q^{n+1}}{\sqrt{\pi(1-q^2)(1+q^{2(2n+1)})}}.$$

Доведення. Згідно з наслідком 1 роботи [4]

$$\mathcal{E}(C^{q}_{\bar{\beta},2}; \tilde{S}_n; x) = \left|\sin\frac{(2n+1)x}{2}\right| \frac{2q^{n+1}}{\sqrt{\pi(1-q^2)}} \times$$

$$\times \left(\frac{1+q^{2(2n+1)}}{1-2q^{2(2n+1)}\cos(2n+1)x + q^{4(2n+1)}}\right)^{1/2}, \quad x \in \mathbb{R}. \tag{17}$$

Рівність () можна записати в еквівалентному вигляді:

$$\mathcal{E}^2(C^{q}_{\bar{\beta},2}; \tilde{S}_n; x) = \frac{2q^{2(n+1)}(1+q^{2(2n+1)})(1-\cos(2n+1)x)}{\pi(1-q^2)(1-2q^{2(2n+1)}\cos(2n+1)x + q^{4(2n+1)})}. \tag{18}$$

Розглянемо функцію

$$y(\tau) = \frac{1-\cos\tau}{1-2\rho\cos\tau+\rho^2}, \quad \rho \in (0,1).$$

Оскільки

$$y'(\tau) = \frac{(1-\rho)^2\sin\tau}{(1-2\rho\cos\tau+\rho^2)^2},$$

то максимум функції $y(\tau)$ досягається в точці $\tau = \pi$ і приймає значення

$$y_{\max} = y(\pi) = \frac{2}{(1+\rho)^2}.$$

Отже, з урахуванням (18),

$$\mathcal{E}^2(C^q_{\bar\beta,2};\tilde S_n)_C = \max_{x\in\mathbb{R}}\mathcal{E}^2(C^q_{\bar\beta,2};\tilde S_n;x) = \frac{4q^{2(n+1)}(1+q^{2(2n+1)})}{\pi(1-q^2)(1+q^{2(2n+1)})^2} = \frac{4q^{2(n+1)}}{\pi(1-q^2)(1+q^{2(2n+1)})}.$$

Теорему 3 доведено.

Наступне твердження показує, що (16) має місце для $\psi(k) = k^{-r}$, $r > 1/2$.

Теорема 4. *Нехай $\psi(k) = k^{-r}$, $r > 1/2$, $\bar\beta = \beta_k$ — довільна послідовність дійсних чисел і $n \in \mathbb{N}$. Тоді*

$$\mathcal{E}(W^r_{\bar\beta,2};\widetilde S_n)_C = \mathcal{E}(C^\psi_{\bar\beta,2};\widetilde S_n;\frac{\pi}{2n+1}) = \frac{2}{\sqrt{\pi\Gamma(2r)}(2n+1)^r}\left(\int_0^1 \frac{\rho^{-n/(2n+1)}\ln^{2r-1}\rho^{-1}}{(1-\rho^{1/(2n+1)})(1+\rho)}d\rho\right)^{1/2},$$

де $\Gamma(x)$ — гамма-функція.

Доведення теореми 4. Згідно з наслідком 2 роботи [4]

$$\mathcal{E}(W^r_{\bar\beta,2};\tilde S_n;x) = \left|\sin\frac{(2n+1)x}{2}\right|\frac{2}{\sqrt{\pi\Gamma(2r)}(2n+1)^r}\times$$

$$\times\left(\int_0^1 \frac{\rho^{-n/(2n+1)}(1+\rho)\ln^{2r-1}\rho^{-1}}{(1-\rho^{1/(2n+1)})(1-2\rho\cos(2n+1)x+\rho^2)}d\rho\right)^{1/2}, \ x\in\mathbb{R}. \tag{19}$$

Запишемо рівність () у наступному вигляді:

$$\mathcal{E}^2(W^r_{\bar\beta,2};\tilde S_n;x) = \frac{2(1-\cos(2n+1)x)}{\pi\Gamma(2r)(2n+1)^{2r}}\times$$

$$\times\int_0^1 \frac{\rho^{-n/(2n+1)}(1+\rho)\ln^{2r-1}\rho^{-1}}{(1-\rho^{1/(2n+1)})(1-2\rho\cos(2n+1)x+\rho^2)}d\rho. \tag{20}$$

З рівності () отримуємо

$$\frac{d}{dx}\mathcal{E}^2(W^r_{\bar\beta,2};\widetilde S_n;x) =$$

$$= \frac{2(2n+1)\sin(2n+1)x}{\pi\Gamma(2r)(2n+1)^{2r}} \int\limits_0^1 \frac{\rho^{-n/(2n+1)}(1+\rho)(1-\rho)^2 \ln^{2r-1}\rho^{-1}}{(1-\rho^{1/(2n+1)})(1-2\rho\cos(2n+1)x+\rho^2)^2} d\rho. \qquad (21)$$

Оскільки інтеграл в правій частині () додатній, то максимум $\mathcal{E}^2(W^r_{\bar\beta,2}; \tilde S_n; x)$ досягається в точці $x = \dfrac{\pi}{2n+1}$ і, з урахуванням (), приймає значення

$$\mathcal{E}^2(W^r_{\bar\beta,2}; \widetilde S_n)_C = \max_{x\in\mathbb{R}} \mathcal{E}^2(W^r_{\bar\beta,2}; \tilde S_n; x) = \frac{4}{\pi\Gamma(2r)(2n+1)^{2r}} \int\limits_0^1 \frac{\rho^{-n/(2n+1)} \ln^{2r-1}\rho^{-1}}{(1-\rho^{1/(2n+1)})(1+\rho)} d\rho.$$

Теорему 4 доведено.

Література

[1] *Степанец А.И.* Методы теории приближений: В 2 ч. — Киев: Ин-т математики НАН Украины, 2002. — Ч. 1. — 427 с.

[2] *Степанец А.И.* Методы теории приближений: В 2 ч. — Киев: Ин-т математики НАН Украины, 2002. — Ч. 2. — 468 с.

[3] *Корнейчук Н.П.* Точные константы в теории приближения. — Москва: Наука, 1987. — 423 с.

[4] *Сердюк А.С., Соколенко І.В.* Наближення класів $(\psi, \bar\beta)-$диференційовних функцій інтерполяційними тригонометричними поліномами // Диференціальні рівняння і суміжні питання аналізу: Збірник праць Ін-ту математики НАН України. — Т.13, №1. — Київ: Ін-т математики НАН України, 2016. — С. 289–299.

[5] *Зигмунд А.* Тригонометрические ряды: В 2-х т. — Москва: Мир, 1965. — Т. 1. — 616 с.

E-mail: serdyuk@imath.kiev.ua, sokol@imath.kiev.ua